

Sygn. akt *I ACa 1568/16*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 sierpnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Bogusława Żuber (spr .)

Sędziowie: SA Jacek Nowicki

SA Roman Stachowiak

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Ewa Gadomska

po rozpoznaniu w dniu 28 lipca 2017 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) w K.

przeciwko **Ł. P. i Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu (...)**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda i pozwanego Skarbu Państwa – Prezesa Sądu (...)

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu, XIV Wydział Cywilny z siedzibą w P.

z dnia 29 lipca 2016 r. sygn. akt XIV C 450/12

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że w miejsce kwoty 45.914

(czterdzieści pięć tysięcy dziewięćset czternaście) zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30 czerwca 2012 r. zasądza od obu pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 11.000 (jedenaście tysięcy) euro z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 29 lipca 2016 r., oddalając powództwo o zapłatę odsetek w pozostałym zakresie,

2. oddala apelację pozwanego Skarbu Państwa – Prezesa Sądu (...) w pozostałym zakresie,

3. poniesione przez powoda i pozwany Skarb Państwa - Prezesa Sądu (...) koszty postępowania apelacyjnego wzajemnie znosi.

SSA Jacek Nowicki SSA Bogusława Żuber SSA Roman Stachowiak

--	--	--

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Poznaniu XIV Wydział Cywilny z siedzibą w P. zasądził od pozwanych Ł. P. i Skarbu Państwa Sąd (...) solidarnie na rzecz powoda (...) w K. 45.914 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od

dnia 30 VI 2012 roku, w pozostałym zakresie powództwo oddalił i zasądził od pozwanych na rzecz powoda 6.409,70 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Rozstrzygnięcie powyższe oparte zostało na następujących ustaleniach faktycznych.

Powód (...) z siedzibą w K. (...) spółka (...) jest niemieckim (...), handlującym szeroką gamą produktów, w szczególności jednak przedmiotem działalności powoda jest handel węglem drzewnym, brykietem oraz drewnem kominkowym.

Członkiem zarządu uprawnionym do jednoosobowej reprezentacji powodowej spółki jest W. B..

Powód począwszy od 2006 roku bardzo rozwinął swoją działalność i był zainteresowany pozyskiwaniem producentów brykietu drzewnego i drewna kominkowego, a także firm, które zajmowałyby się segregowaniem i pakowaniem węgla drzewnego przywożonego do Europy przez spółkę córkę powoda mającą siedzibę w N.. Powód na terenie Polski - w K. - jest wyłącznym udziałowcem drugiej spółki córki, tj. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, która także zajmuje się wyżej opisaną działalnością. Ponadto powód zawarł umowy z zewnętrznymi firmami z Polski, Łotwy, Ukrainy, Litwy i Białorusi, które również na rzecz powodowej spółki produkują brykiet drzewny i drewno kominkowe, które powód następnie od tych firm kupuje. Niektórym podmiotom powód zlecał produkcję brykietu drzewnego z odpadów stanowiących własność powoda, które im dostarczał i wówczas powód na rzecz producentów uiszcza jedynie zapłatę za wykonaną usługę. W ramach współpracy powód niejednokrotnie różnym przedsiębiorcom na terenie Polski nieodpłatnie przekazywał swoje maszyny w tym celu, by mogli wykonywać dla powoda produkcję.

W 2007 roku z prezesem powodowej spółki skontaktował się T. H. (1) proponując podjęcie współpracy. Prezes powoda na złożoną propozycję wyraził zgodę, w związku z czym T. H. (1) w maju 2007 roku założył działalność gospodarczą na dane swojej ówczesnej konkubiny A. T.. Przedsiębiorstwo było prowadzone pod firmą (...) Ltd. (...). Jednocześnie na terenie N. T. H. (1) prowadził jako pełnomocnik A. T. przedsiębiorstwo również pod firmą (...). A. T. nigdy faktycznie nie zajmowała się prowadzoną przez T. H. (1) działalnością, zaś on sam w ewidencji działalności gospodarczej wpisany był jako pełnomocnik A. T..

Działalność na terenie Polski T. H. (1) prowadził przy pomocy S. K., który także pełnił rolę tłumacza, albowiem T. H. (1) nie władał językiem polskim.

W związku z założoną w Polsce działalnością gospodarczą T. H. (1) zawarł ze spółką Gospodarstwo Rolne (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w D. umowę dzierżawy hal położonych w D., a stanowiących własność tej spółki.

Współpraca pomiędzy powodem a przedsiębiorstwem (...) Ltd. (...) miała charakter umowy ustnej, zgodnie ze zwyczajami obowiązującymi w tym sektorze rynku na terenie N. i miała przebiegać w trzech płaszczyznach.

W pierwszej kolejności przedsiębiorstwo (...) Ltd. (...) miało dokonywać przesiewu węgla drzewnego stanowiącego własność powoda, a przewożonego w kontenerach drogą morską z A. do Polski. Węgiel drzewny przywożony z A. ma wymiary od 5 mm wzwyż. Zgodnie z normami dotyczącymi ziarnistości węgla drzewnego, tylko węgiel o wymiarach od 20 mm do 80 mm może być pakowany i wówczas trafia do sklepów jako węgiel używany powszechnie do grilla. Wszystkie elementy węgla drzewnego poniżej 20 mm są kwalifikowane jako odpady i mogą służyć do produkcji brykietu. Ponieważ przedsiębiorstwo (...) Ltd. (...) miało pakować węgiel drzewny stanowiący własność powoda, powstawałyby odpady i z tych odpadów - jako drugie pole współpracy między powodem a firmą (...) Ltd. (...) - miała być prowadzona przez przedsiębiorstwo (...) produkcja brykietu. Zważywszy, że węgiel przywożony z A. stanowił własność powoda również odpady stanowiły własność powoda, zaś przedsiębiorstwo prowadzone przez T. H. (1) miało otrzymywać zapłatę za wykonaną usługę, a założenie było takie, że firma ta miała z odpadów produkować rocznie około 20.000 – 25.000 ton brykietu.

Trzecią płaszczyzną współpracy między powodem a firmą (...) Ltd. Polska było pośrednictwo w zakupie drewna kominkowego od producentów z Polski południowej oraz pośrednictwo w zakupie węgla drzewnego z Ukrainy, który także miał być przez firmę (...) Ltd. Polska sortowany. Powódka całość węgla drzewnego z Ukrainy oraz całość drewna kominkowego od producentów z Polski kupowała od firmy (...) Ltd. Polska płacąc cenę sprzedaży powiększoną o prowizję przedsiębiorstwa (...) Ltd. Polska, natomiast towar ten pozostawiała na terenie nieruchomości w D. z tych przyczyn, że węgiel drzewny miał zostać przez przedsiębiorstwo (...) Ltd. Polska posortowany i opakowany w opakowania dostarczone przez powoda, a drewno kominkowe miało być na rzecz powoda składowane w D. po opakowaniu go w opakowania dostarczone przez powoda.

W ramach drugiego pola współpracy T. H. (1) dokonał zakupu maszyny do przesiewania od firmy (...) sp. z o.o. By móc jednak realizować usługę sortowania węgla drzewnego, a także mieć możliwość dokonywania załadunku posortowanego węgla drzewnego, który miał być dostarczany powodowi, niezbędne było, by firma (...) Ltd. Polska dysponowała sztaplarkami (tj. wózkami widłowymi). Ze względu na to, że T. H. (1) nie posiadał środków finansowych na zakup sztaplarek powód w dniu 11 czerwca 2007 roku zawarł umowę leasingu dwóch nowych sztaplarek (...) 15 R o numerach seryjnych (...) i (...). Wartość obu sztaplarek na dzień zawarcia umowy wynosiła 27.000 euro, a umowa leasingu została zawarta na okres 39 miesięcy. W dodatkowych warunkach do umowy leasingu strony ustaliły, że sztaplarki mogą być użytkowane na terenie Polski. S. zostały wydane powodowi w dniu 11 czerwca 2007 roku i w tym też dniu powód zlecił transport obu sztaplarek wprawdzie na rzecz (...) przedsiębiorstwa (...), jednak do siedziby polskiego przedsiębiorstwa w D..

Powód w całym okresie trwania umowy leasingu regularnie uiszczał opłaty leasingowe, a w dniu 15 września 2010 roku zapłacił na rzecz firmy leasingowej ostatnią opłatę związaną z wykupem przedmiotu leasingu i własność obu sztaplarek została przeniesiona na powoda. Powód w 2010 roku po wykupie obu sztaplarek mógł je dopiero wprowadzić na listę środków trwałych w pozycji 350004.

Powód przekazywał maszyny T. H. (1) bez zawierania umów pisemnych. Umowy te miały charakter umów użyczenia i miały służyć temu, by przedsiębiorstwo (...) Ltd. Polska miało możliwość rozpoczęcia produkcji i dostarczania gotowego towaru dla powoda.

Przedsiębiorstwo (...) nie było wyjątkiem jeśli chodzi o nieodpłatne przekazywanie przez powoda maszyn umożliwiających prowadzenie produkcji na rzecz powoda. Na zasadzie umowy użyczenia powód maszyny takie przekazywał także innym przedsiębiorcom, np. M. S. prowadzącemu działalność pod nazwą (...) Brykiet, J. R., A. P.. Umowy takie miały zawsze charakter umów ustnych i ich celem było zwiększenie mocy produkcyjnej lub umożliwienie produkcji określonego typu towarów, które następnie miały być dostarczane powodowi. Z częścią takich przedsiębiorców powód umawiał się, że będą oni przekazywali powodowi nieodpłatnie część wyprodukowanego towaru na poczet uiszczenia przez nich ceny zakupu tych maszyn. Taka umowa nie dotyczyła obu sztaplarek przekazanych przedsiębiorstwu (...) Ltd. Polska, albowiem powód nie był właścicielem tych sztaplarek, a jedynie miał je w leasingu.

Wózki widłowe były używane przez firmę (...) codziennie oprócz niedziel. Ilość godzin pracy wózków była różna – czasami tylko jedna godzina dziennie, czasami było to także osiem godzin dziennie. Wszystko zależało od ilości ciężarówek, jakie przyjeżdżały danego dnia z transportem. Po zakończeniu pracy wózki widłowe były odstawiane do hali.

W czerwcu 2008 roku T. H. (1) zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej w ramach przedsiębiorstwa (...) Ltd. Polska i opuścił nieruchomość w D., o czym powód nie miał wiedzy.

Na terenie tej nieruchomości pozostały rzeczy ruchome stanowiące własność powoda.

T. H. (1) opuszczając nieruchomość w D. rozmawiał z likwidatorem spółki (...), któremu przekazał, że pozostawione na terenie nieruchomości maszyny, w tym dwie sztaplarki, stanowią własność powoda. Przekazał także J. S., że

pozostawiony na terenie nieruchomości towar stanowi własność powoda. T. H. (1) osobiście poinformował J. S., że powód przyjedzie odebrać pozostawione ruchomości.

T. H. (1) w żaden sposób nie poinformował powoda, że zakończył działalność na terenie D. i nie wezwał powoda do odbioru rzeczy stanowiących własność powoda.

W dniu 4 czerwca 2008 roku komisja w składzie: B. W., G. G. - pracownicy spółki (...), E. J. – pracownik firmy (...), dokonała zabezpieczenia sprzętu i materiałów znajdujących się w halach nr 1, 2 i 3, położonych na działkach (...) w D. w celu zabezpieczenia płatności z tytułu umowy dzierżawy, w tym dwóch wózków widłowych. Przy czynności tej obecny był likwidator spółki (...).

Na przełomie września i października 2008 roku W. B. oraz L. K. osobiście przyjechali do D. i podczas rozmowy, jaką przeprowadzili z J. S. poinformowali go, że maszyny tam pozostawione są własnością powoda i chce on je odebrać.

J. S. stwierdził, że nie wyda maszyn i towaru powodowi, albowiem firma (...) Ltd. Polska w ramach prowadzonej działalności posiada wobec spółki (...) sp. z o.o. zadłużenie z tytułu braku zapłaty za czynsz dzierżawny.

Przedstawiciele powoda w rozmowie podkreślili, że likwidator nie ma prawa zajmować ruchomości stanowiących własność powoda, bowiem w stosunku do powoda nie ma on żadnych roszczeń. Wobec braku woli wydania maszyn i towaru powodowi, pełnomocnik powoda pismem z dnia 27 października 2008 roku wezwał spółkę Gospodarstwo Rolne (...) sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą w D. do wydania rzeczy stanowiących własność powoda, a pozostawionych na terenie nieruchomości dzierżawionej przez przedsiębiorstwo (...) Ltd. Polska, w tym dwóch maszyn (...) 15 R wskazując, że wózki widłowe są przedmiotem umowy leasingu zawartej przez powoda z firmą (...). Pismo to zostało doręczone likwidatorowi spółki (...) w dniu 13 listopada 2008 roku.

W dniu 17 listopada 2008 roku z pełnomocnikiem powoda skontaktowała się pracownica spółki (...) (J.) twierdząc, że dzwoni na polecenie likwidatora J. S. i prosi o przesłanie umów potwierdzających zawarcie umowy leasingu odnośnie dwóch sztaplarek. Pełnomocnik powoda niezwłocznie przesłała spółce (...) umowę leasingu. Z uwagi na to, że pełnomocnik powoda nie otrzymała odpowiedzi na wysłane pismo i dokumenty, kolejnym pismem z dnia 12 grudnia 2008 roku ponowiła swoje wezwanie, prosząc jednocześnie o wskazanie danych dotyczących ewentualnego postępowania, jakie mogło toczyć się przeciw A. T., w którym mogła zgodnie z informacjami przekazanymi przez pracownika w rozmowie telefonicznej, zostać zajęta część przedmiotów należących do powoda. Na pismo to również pełnomocnik powoda nie otrzymała odpowiedzi.

W dniu 13 stycznia 2009 roku wierzyciel Gospodarstwo Rolne (...) sp. z o.o. z w likwidacji z siedzibą w D. złożył w Kancelarii Komornika Sądowego przy Sądzie (...) Ł. P. wniosek o wszczęcie i przeprowadzenie postępowania egzekucyjnego z ruchomości, pieniędzy i wierzytelności dłużniczki A. T. w celu wyegzekwowania należności głównej w kwocie 17.500,00zł, kosztów sądowych w kwocie 2.619,00zł oraz kosztów zastępstwa w postępowaniu egzekucyjnym w kwocie 600,00zł. W uzasadnieniu wniosku wierzyciel wskazał, że w pierwszej kolejności wnosi o zajęcie towarów w (...), co do których wierzyciel zastosował ustawowe prawo zastawu na ruchomościach dłużniczki dla zabezpieczenia niezapłaconego czynszu dzierżawnego hal magazynowych. Przedmiotowy wniosek został zarejestrowany przez komornika pod sygn. akt Km 136/09.

W dniu 13 stycznia 2009 roku komornik Ł. P. sporządził adresowane do A. T. zawiadomienie o wszczęciu postępowania egzekucyjnego, które to zawiadomienie przesłane zostało na adres: (...), (...)-(...) B..

Nadto w dniu 13 stycznia 2009 roku pozwany komornik udał się do D., gdzie dokonał zajęcia ruchomości znajdujących się pod adresem: (...), w tym dwóch wózków widłowych spalinowych. W sporządzonym na powyższą okoliczność protokole zajęcia ruchomości przedmiotowe wózki widłowe określono jako: (...) 18N- (...) i (...), a jako wartość szacunkową każdego z tych wózków komornik wpisał kwotę 5.000,00zł. Zajęcia ruchomości wymienionych w protokole zajęcia komornik Ł. P. dokonał w obecności likwidatora spółki (...).

W toku egzekucji, w dniu 30 stycznia 2009 roku komornik Ł. P. zwrócił się do Sądu (...)z wnioskiem o ustanowienie kuratora dla doręczeń dla dłużnika A. T., albowiem ustalił, że miejsce pobytu dłużnika nie jest znane, dłużnik nie prowadzi działalności gospodarczej pod wskazanym adresem od 2006 roku, dłużnik wyprowadził się w nieznanym kierunku. Sąd (...) postanowieniem z dnia 10 lutego 2009 roku w sprawie sygn. akt (...)oddalił wniosek pozwanego komornika o ustanowienie kuratora dla dłużniczki A. T. wskazując, że jak wynika z akt sprawy egzekucyjnej komornik nie prowadzi postępowania z urzędu, zatem nie jest uprawniony do składania wniosku o ustanowienie kuratora, stosownie zaś do art. 802 k.p.c. ustanawia się kuratora, jeżeli miejsce dłużnika nie jest znane, wyłącznie na wniosek wierzyciela prowadzącego postępowanie egzekucyjne chyba, że egzekucja wszczęta została z urzędu.

W dniu 31 marca 2009 roku pozwany komornik sporządził obwieszczenie o pierwszej licytacji ruchomości, w którym wskazał, że w dniu 24 kwietnia 2009 roku o godz. 10:00 odbędzie się pierwsza licytacja ruchomości, stanowiących własność dłużnika: zam. (...)-(...) B., (...), w tym dwóch wózków widłowych, których cena wywoławcza określona została na kwotę 3.750,00zł.

W dniu 1 kwietnia 2009 roku powód uzyskał nieoficjalną informację, że użyzione przez niego firmie (...) wózki widłowe zostały zajęte przez komornika sądowego przy Sądzie (...) S. Ż.. W związku z powyższym pełnomocnik powoda skierowała do ww. komornika zapytanie, czy prowadził egzekucję bądź postępowanie zabezpieczające przeciwko dłużnikowi A. T., która prowadziła działalność gospodarczą pod nazwą (...) Ltd. (...) z siedzibą w D.. Pełnomocnik powoda zwrócił się o informację, czy w ewentualnym postępowaniu doszło do zajęcia dwóch maszyn o nazwie (...) 15 R, które są przedmiotem umowy leasingu zawartej między firmą (...) a powodem.

W odpowiedzi na powyższe komornik sądowy przy Sądzie (...) S. Ż. poinformował pełnomocnika powoda, że przedmiotem zabezpieczenia do sprawy sygn. akt (...) był podajnik wibracyjny (...) sp. z o.o., która to spółka była wierzycielem w sprawie zabezpieczenia. Nadto ustalił, że na terenie (...) u znajduje się urządzenie D. (...) rok produkcji 2005, numer fabryczny (...), który prawdopodobnie należy do firmy (...).

W dniu 14 kwietnia 2009 roku T. H. (1) na żądanie powoda sporządził zestawienie maszyn i towarów, jakie zostały pozostawione na terenie nieruchomości w D., a stanowiły własność powoda. W przedmiotowym zestawieniu wymieniono m. in. 2 sztaplarki widłowe.

W dniu 16 kwietnia 2009 roku pełnomocnik powoda otrzymała od likwidatora spółki (...) ogólnikową informację, że towary i maszyny należące do firmy (...) znajdują się pod zajęciem Komornika Rewiru I przy Sądzie (...) ul. (...) w W.. Pełnomocnik powoda ustalił, że komornikiem tym jest Ł. P..

Pismem z dnia 17 kwietnia 2009 roku pełnomocnik powoda zwróciła się do komornika sądowego przy Sądzie (...)Ł. P. o udzielenie informacji, czy w postępowaniu egzekucyjnym toczącym się przeciwko A. T. w związku z prowadzoną przez nią działalnością gospodarczą pod nazwą (...) Ltd. (...) zostały zajęte rzeczy ruchome w postaci maszyn i towarów szczegółowo w tym piśmie wymienionych. W piśmie tym pełnomocnik powoda wymieniła między innymi dwie sztaplarki (...) 15 R i załączyła umowę leasingu i pozostałe dokumenty ich dotyczące. Przedmiotowe pismo zostało przesłane do komornika zarówno faksem w dniu 17 kwietnia 2009 roku, jak też listem poleconym, który do kancelarii komornika został doręczony w dniu 21 kwietnia 2009 roku.

Pismo przesłane faksem zostało wysłane bez załączonych do niego dokumentów, natomiast do pisma przesłanego listem poleconym zostały załączone wszystkie wymienione w nim dokumenty, w tym umowa leasingu i pozostałe dokumenty dotyczące sztaplarek. Na przedmiotowe pismo powód nie otrzymał żadnej odpowiedzi.

W dniu 24 kwietnia 2009 roku komornik sądowy przy Sądzie (...) Ł. P. dokonał sprzedaży dwóch wózków widłowych zajętych w dniu 13 stycznia 2009 roku za cenę 3.750,00zł każdy. Jeden z przedmiotowych wózków nabyła A. S. – żona likwidatora spółki (...), a drugi wózek nabył J. P..

W dniu 26 sierpnia 2009 roku pełnomocnik powoda skierował do Prokuratury (...) zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez J. S. polegającego na tym, że począwszy od dnia 14 listopada 2008 roku przywłaszczył

on rzeczy ruchome stanowiące własność (...) lub rzeczy, co do których powód miał prawo do wyłącznego rozporządzania nimi, a w szczególności: 140180 kg netto mialu drobnicowego, sito do przesiewania węgla, 15 palet opakowań F. H. o wartości 72.000 zł, etykiety F. H. o wartości 204.000 zł, węgiel drzewny opisany symbolem R. w ilości 24 palet Euro - 24 ton, dwie maszyny (...) 15 R, które są przedmiotem leasingu z firmą (...), tj. o czyn z art. 284 § 1 k.k. Do zawiadomienia zostały załączone dokumenty potwierdzające prawo powoda do części znajdujących się na terenie (...) sp. z o.o. w likwidacji rzeczy ruchomych.

Pismem z dnia 28 sierpnia 2009 roku powód uzupełnił listę rzeczy zatrzymanych przez spółkę (...).

Przedmiotowa sprawa została następnie przekazana przez Prokuraturę (...) do rozpoznania do Prokuratury (...).

W sierpniu 2009 roku powód uzyskał od L. K., który współpracował z firmą (...), informację, iż obie sztaplarki zostały sprzedane w toku licytacji komorniczej i że ruchomości tych nie ma na terenie nieruchomości w D..

Pismem z dnia 28 sierpnia 2009 roku, doręczonym komornikowi Ł. P. w dniu 1 września 2009 roku, pełnomocnik powoda ponowił zapytanie skierowane do ww. komornika w dniu 17 kwietnia 2009 roku, tj. czy dokonał on zajęcia rzeczy wymienionych w tym piśmie.

Jednocześnie pełnomocnik powoda pismem z dnia 28 sierpnia 2009 roku poinformował Prokuraturę (...) o prawdopodobnym fakcie usunięcia z terenu nieruchomości w D. rzeczy ruchomych opisanych w zawiadomieniu o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Pismem z dnia 3 września 2009 roku, doręczonym pełnomocnikowi powoda w dniu 14 września 2009 roku, pozwany Ł. P. poinformował, że prowadzi postępowanie egzekucyjne na wniosek Gospodarstwa Rolnego (...) sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą w D. przeciwko dłużnikowi A. T.. Wskazał, iż w toku prowadzonej egzekucji dokonał zajęcia ruchomości, w tym: wózka widłowego spalinowego (...) 18N- (...) – 1 szt., 5.000,00zł oraz wózka widłowego spalinowego (...) 1 szt., 5.000,00zł, które to wózki widłowe zostały sprzedane w dniu 24 kwietnia 2009 roku w drodze licytacji.

Pismem z dnia 7 października 2009 roku pełnomocnik powoda powołując się na przeprowadzoną z pozwanym komornikiem w dniu 23 września 2009 roku rozmowę, zwrócił się z prośbą o udzielenie informacji, czy komornikowi udało się potwierdzić numery sprzedanych podczas licytacji w dniu 24 kwietnia 2009 roku sztaplarek.

Postanowieniem z dnia 31 grudnia 2009 roku komornik Ł. P. umorzył postępowanie w sprawie (...) na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c.

Postanowieniem z dnia 11 stycznia 2010 roku Prokurator Prokuratury (...) umorzył śledztwo w sprawie przywłaszczenia przez likwidatora spółki (...) ruchomości na szkodę powoda, tj. przestępstwo z art. 284 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa.

Postanowieniem z dnia 22 grudnia 2010 roku w sprawie sygn. akt II (...) Sąd (...) po rozpoznaniu zażalenia powoda na postanowienie Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Gnieźnie z dnia 11 stycznia 2010 roku o umorzeniu śledztwa w sprawie (...) na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.

Pismem z dnia 24 sierpnia 2011 roku pełnomocnik powoda zwrócił się do Prezesa Sądu (...) o przeprowadzenie nadzoru w trybie administracyjnym w zakresie rzetelności postępowania komornika Ł. P. w toku postępowania egzekucyjnego prowadzonego z wniosku Gospodarstwa Rolnego (...) sp. z o.o. w Likwidacji z siedzibą w D. w sprawie (...)

W odpowiedzi na powyższe Prezes Sądu (...) przesyłając pełnomocnikowi powoda wyjaśnienia komornika Ł. P. wskazał, że nie dopatruje się nierzetelności w pracy komornika. Podkreślił, że zgodnie z art. 845 § 2 k.p.c. komornik miał prawo zająć przedmiotowe ruchomości, natomiast zgoda powoda nie była konieczna, bo nie pozostawały w jego władaniu. Poza tym stosownie do art. 853 § 1 i 2 k.p.c. oszacowanie ruchomości należy do komornika, a jedynie w

przypadkach wskazanych należy powołać biegłego. Skoro więc nikt nie kwestionował oszacowania komornika, to nie można mu z tego tytułu czynić obecnie zarzutów, że naruszył wskazane przepisy. Ponadto, odnosząc się do skargi powoda podkreślił, że jak wynika z pism pełnomocnika powoda z dnia 27 października 2008 roku i 12 grudnia 2008 roku, kierowanych do Gospodarstwa Rolnego (...) sp. z o.o. w likwidacji w D., pełnomocnik powoda był w posiadaniu wiedzy, że toczy się egzekucja przeciwko dłużnikowi A. T. i że zajęte są podczas tej egzekucji rzeczy ruchome, do których jak wynika z pism pełnomocnika powoda była skierowana egzekucja. W związku z tym nic nie stało na przeszkodzie wytoczeniu stosownego powództwa nawet z odpowiednim wnioskiem o zabezpieczenie roszczenia, co wówczas mogło być podstawą do wstrzymania egzekucji z tychże ruchomości.

W opinii z dnia 8 marca 2016 roku biegły sądowy inż. J. G. wskazał, iż spadek wartości ceny wózków widłowych:

- (...) 18 N – (...),
- (...) 15 – (...)

od dnia przekazania ich przez powoda firmie (...), tj. od lipca 2007 roku do ich licytacji komorniczej z dnia 24 kwietnia 2009 roku mógł wynosić od 40% ÷ 55% wartości zakupu, tj. 5.400 € ÷ 7.425 €.

Szacunkowa wartość każdego z przedmiotowych wózków widłowych nie powinna być niższa niż 5.000 €, tj. przy wartości euro w tym czasie około 4,00 zł wyniosłaby 20.000,00 zł.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji uznał, że do przyjęcia odpowiedzialności komornika z art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 29 VIII 1997 roku o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. 2016.1138 j.t.) wystarcza sama niezgodność z prawem działania lub zaniechania komornika. Zważywszy jednak, że przepis ten nie określa samodzielnie przesłanek odpowiedzialności komornika w sensie warunków powstania naprawienia szkody, konieczne stało się zastosowanie ogólnych przesłanek odpowiedzialności deliktowej, wynikających z przepisów Kodeksu cywilnego. Sąd I instancji uwzględniając wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego uznał, że komornik Ł. P. jest odpowiedzialny za szkodę powoda, ponieważ naruszył przepisy obowiązujące przy prowadzeniu egzekucji z ruchomości. Błąd komornika, w ocenie Sądu Okręgowego, polegał na tym, że nie zastosował środków przewidzianych w art. 761 § 1 kpc i 762 kpc. Zaniechanie komornika w tym zakresie należy zakwalifikować jako niezgodne z prawem, rodzące jego odpowiedzialność odszkodowawczą na podstawie art. 23 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji.

W ocenie Sądu I instancji szkoda jest normalnym następstwem zaniechania komornika, który nie wykazał należytej staranności w swoich działaniach i dlatego powództwo zostało uwzględnione.

Od wyroku tego apelację wywiódł zarówno powód, jak i pozwany Skarb Państwa – reprezentowany przez Prezesa Sądu (...), zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa. Zdecydowanie dalej idąca była apelacja Skarbu Państwa, który zaskarżył wyrok w punktach I i III, tj. zasądzającym kwotę 45.914 zł z ustawowymi odsetkami i orzekającym o zwrocie kosztów procesu.

Tenże pozwany zarzucił wyrokowi:

1) naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c. przez:

- brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, w szczególności zeznań świadków, z których wynika, że przed sprzedażą wózków widłowych w postępowaniu egzekucyjnym (...) miało miejsce spotkanie Pana W. B. (prezesa powódki), likwidatora J. S., Komornika P. i Pani L. (pełnomocnika powódki), podczas którego strona powoda została poinformowana o ich zajęciu w postępowaniu egzekucyjnym (vide: zeznania świadka S. K., T. H. (2));

-poczynienie dowolnych ustaleń faktycznych na podstawie niemiarodajnej opinii biegłego sądowego odnośnie wartości rzeczy ruchomych (wózków widłowych);

2) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 23 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o komornikach sądowych i egzekucji przez jego niewłaściwe zastosowanie w stanie faktycznym niniejszej sprawy polegające na uznaniu przez Sąd pierwszej instancji, że Komornik sądowy Ł. P. w toku postępowania egzekucyjnego (...) dopuścił się niezgodnego z prawem zaniechania, które spowodować miało po stronie powodowej szkodę;

3) art. 361 § 1 k.c. przez uznanie, że opisywana przez powódkę szkoda pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z zaniechaniem przez Komornika zastosowania możliwości podjęcia działań przewidzianych art. 761 § 1 i 762 k.p.c. oraz nie udzielania pełnomocnikowi powódki odpowiedzi na pismo z dnia 17 kwietnia 2009 roku;

4) art. 481 § 1 k.c. przez zasądzenie odsetek ustawowych od dnia 30 czerwca 2012 roku zamiast od dnia wyrokowania.

Powołując się na powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę wyroku

Sądu I instancji w punkcie I i III przez oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej zwrotu kosztów procesu według norm prawem przepisanych w tym także kosztów postępowania apelacyjnego.

Powódka zaskarżyła wyrok Sądu Okręgowego w pkt I wnosząc o jego zmianę przez zasądzenie od pozwanych solidarnie na jej rzecz kwoty 11.000 Euro z ustawowymi odsetkami od 30 VI 2012 roku, zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego art. 358 § 1 kc w zw. z art. 3 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 27 VII 2002 roku Prawo dewizowe przez zasądzenie kwoty odszkodowania w złotych w sytuacji gdy powódka żądała go w walucie obcej, tj. euro.

Pozwany Skarb Państwa w odpowiedzi na apelację powódki wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od powódki na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powódki okazała się uzasadniona w całej rozciągłości, natomiast apelacja pozwanego Skarbu Państwa tylko w zakresie, dotyczącym daty początkowej płatności odsetek za opóźnienie. Zważywszy, że apelacja pozwanego była dalej idąca w pierwszej kolejności należało rozważyć jej zasadność. Otóż nie było podstaw do uznania trafności zarzutu naruszenia prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 kpc. Wbrew bowiem stanowisku apelującego zeznania świadków S. K. ani T. H. (1) mają niewielką wartość dowodową i tym samym nie mogły mieć wpływu na prawną ocenę roszczenia powodowej spółki. Świadek S. K. (k. 203 i 204 akt) przywołał w swoich zeznaniach spotkanie u J. S. wskazując, że uczestniczyli w nim m.in. W. B. z pełnomocnikiem powódki A. M. oraz pozwany komornik. Wskazał też, że sztaplarki nie były wówczas jeszcze sprzedane i było to prawdopodobnie w kwietniu, natomiast w żaden sposób nie można z zeznań tych wyprowadzić wniosku, że wówczas strona powodowa została poinformowana o zajęciu wózków w postępowaniu egzekucyjnym. Informację taką i to nieprecyzyjną powódka otrzymała w kwietniu 2009 roku, a w dniu 17 IV 2009 roku otrzymała wiadomość o osobie komornika prowadzącego egzekucję. Również nieprecyzyjne zeznania świadka T. H. (1) nie pozwalają na ustalenie, że powódka wcześniej uzyskała wiedzę o zajęciu maszyn. Z wyczerpujących bowiem i wiarygodnych zeznań W. B.- prezesa powodowej spółki wynika, że spotkanie w domku letniskowym likwidatora J. S. odbyło się latem, już po sprzedaży ruchomości. Obecni na rozprawie w trakcie składania tych zeznań pełnomocnik powodowej spółki i pozwany komornik spontanicznie potwierdzili, że spotkanie odbyło się już po sprzedaży ruchomości, a z kalendarza przyjazdów W. B. do Polski nie wynikało, aby był tutaj również w kwietniu. Odnosząc się do zarzutu naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów należy podkreślić, że przebieg starań o odzyskanie spornych sztaplarek wynika z pism kierowanych przez pełnomocnika powodowej spółki do spółki (...) w październiku i grudniu 2008 roku oraz do komorników sądowych w kwietniu 2009 roku. Korespondencja ta wskazuje na to, że wiedza powodowej spółki o postępowaniu egzekucyjnym przeciwko A. T. była ogólnikowa, a działania zmierzające do jej uściślenia konsekwentnie prowadziły do zapobieżenia ewentualnej licytacji. Pozwani nie podnosili w toku procesu, że kluczowe dla sprawy pismo z 17 IV 2009 roku, zawierające zapytanie do Komornika Ł. P. co do zajęcia sztaplarek, zostało sporządzone tylko dla zachowania pozorów należytej staranności. Także w ocenie

Sądu Apelacyjnego brak podstaw do takich wniosków. Tym samym korespondencja powodowej spółki z października i grudnia 2008 roku oraz kwietnia 2009 roku skutecznie podważa stanowisko apelującego w zakresie wcześniejszej wiedzy powódki dotyczącej zajęcia spornych ruchomości. Nie są także trafne zarzuty dotyczące przeprowadzonej w sprawie opinii biegłego. Apelujący aktualnie podnosi zarzuty podważające brak oględzin i oparcie się przez biegłego na sprzecznych zeznaniach świadków. Tymczasem Sąd Okręgowy w sposób precyzyjny i wyczerpujący wskazał jak przebiegało użytkowanie spornych ruchomości oraz w jakich warunkach sprzęty były przechowywane. Znalazło to wyraz w postanowieniu dowodowym poprzedzającym opinię biegłego, a na poparcie ustaleń o stanie technicznym wózków w dacie licytacji, Sąd I instancji wskazał dowody na których się oparł oraz przyczyny dla których innym dowodom odmówił wiarygodności. Pozwany zaś nie podniósł zarzutów dotyczących oceny tych dowodów, nie wskazał, które z założeń do opinii były błędne i wpłynęły na wynik dokonanej wyceny. Brak możliwości dokonania oględzin był okolicznością obiektywną, która w ocenie Sądu odwoławczego, nie stanowiła przeszkody do oszacowania sztaplarek (wózków widłowych) według ustalonego stanu ich zużycia. Ze wskazanych przyczyn podniesiony zarzut naruszenia prawa procesowego nie mógł być skuteczny.

Analogicznie również nie było podstaw do podzielenia zarzutów apelującego w zakresie naruszenia prawa materialnego. Wprawdzie trafnie apelujący podnosi, że przepis art. 23 ust. 1 ustawy z 29 VIII 1997 roku o komornikach sądowych i egzekucji nie stanowi samodzielnej podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej, ale dostrzegł to także Sąd I instancji i dlatego wskazał na ogólne przesłanki odpowiedzialności deliktowej, tj. na konieczność wystąpienia szkody, zdarzenia, z którym ustawa łączy obowiązek odszkodowawczy oraz związku przyczynowego między zdarzeniem, a szkodą. Niewątpliwie zatem komornik po otrzymaniu pisma pełnomocnika powoda z 17 IV 2009 roku powinien był zastosować środki przewidziane w art. 761 § 1 kpc, a w dalszej kolejności z art. 762 kpc. Zaniechanie tych czynności przez komornika należało zakwalifikować jako działanie niezgodne z prawem, prowadzące do odpowiedzialności odszkodowawczej komornika. Nadto należy też uwzględnić, że komornik prowadząc egzekucję bez udziału dłużnika A. T., której miejsce pobytu nie było znane nie miał wprawdzie możliwości odebrania od dłużniczki oświadczenia, o którym mowa w art. 847 § 2 kpc, ale sytuacja ta wymagała od komornika wzmożonej uwagi przy prowadzonej egzekucji, zwłaszcza, że dysponował pismem powódki z 17 IV 2009 roku, które wskazywało na możliwość naruszenia praw osób trzecich, którego nie miał prawa bagatelizować. Obowiązkiem komornika było poinformowanie powódki o dokonanym zajęciu, co umożliwiłoby jej wytoczenie powództwa z art. 841 § 1 kpc. Należy zauważyć, że doktryna przyjmuje zaniechanie zawiadomienia przewidzianego w art. 847 § 2 kpc jako podstawę odpowiedzialności odszkodowawczej komornika, a także jego odpowiedzialności dyscyplinarnej (M. Michalska – Marciniak w: A. Marciniak, K. Piasecki (red.) Kodeks postępowania cywilnego, Tom III Kom. do art. 844-879¹¹, Warszawa 2015, s. 526).

Zaniechanie komornika w tym przedmiocie rażąco naruszało wymagany przepisami prawa sposób prowadzenia egzekucji. Zignorowanie pisma powódki, które w sposób wiarygodny ujawniało jej prawa do zajętych przedmiotów, stanowiło zarówno naruszenie art. 847 § 2 k.p.c., jak i ogólnych zasad postępowania egzekucyjnego. Obowiązek poinformowania powodowej spółki o zajęciu sztaplarek wynikał z konieczności prowadzenia egzekucji w sposób staranny i rzetelny, co wiąże się z ogólnymi wymogami postępowania przez komornika zgodnie z przepisami prawa, złożonym ślubowaniem i zasadami etyki zawodowej (art. 16 ust. 1 u.k.s.e.). W tym kontekście nie można zgodzić się ze stanowiskiem apelującego, że odpowiedzialność odszkodowawcza została wyłączona ze względu na brak przepisu nakazującego odpowiedzieć na skierowane do komornika pismo. Fakt, że żaden przepis prawa nie nakładał takiego obowiązku, nie oznacza, że pozwany komornik mógł zaniechać odpowiedzi na pismo z 17 kwietnia 2009 r. i podejmować dalsze zaplanowane czynności egzekucyjne. Należy dostrzec, że czynności egzekucyjne nie stanowią wypadkowej nakazów i zakazów obejmujących skonkretyzowane zachowania wynikające z przepisów prawnych. W ocenie Sądu odwoławczego prawidłowość prowadzenia egzekucji nie wynika wyłącznie z mechanicznego dostosowania czynności do szczegółowo wskazanych przez ustawę obowiązków. Skoro bowiem postępowanie egzekucyjne jest nakierowane na realizację określonych zadań, istotne znaczenie ma także podejmowanie czynności w sposób chroniący interesy osób, na których prawa i obowiązki mogą wywierać wpływ czynności egzekucyjne. Jednym z tych zadań postępowania egzekucyjnego, które komornik sądowy winien mieć na uwadze, jest ochrona interesów osób trzecich, które mogą doznać uszczerbku wskutek prowadzonych czynności. Pominięcie możliwości wyrządzenia

szkody powódce, mimo łatwo dostrzegalnych przesłanek takiego ryzyka, świadczy o wadliwym prowadzeniu postępowania egzekucyjnego, co jest równoznaczne z bezprawnością zaniechania i rodzi odpowiedzialność z art. 23 ust. 1 u.k.s.e.

W okolicznościach sprawy działaniem wymaganym od komornika było odwołanie wyznaczonej licytacji i wstrzymanie dalszych czynności w celu umożliwienia powódce wytoczenia powództwa ekscydencyjnego. Dopiero bezskuteczny upływ terminu umożliwił dalsze czynności zmierzające do zaspokojenia wierzyciela ze spornych ruchomości.

Pozwany Skarb Państwa nie może obecnie skutecznie podnosić, że zachowanie powodowej spółki doprowadziło do naruszenia związku przyczynowego między bezprawnym zaniechaniem komornika a powstałą szkodą. Zgodnie z niepodważonymi skutecznie ustaleniami Sądu Okręgowego, powódka powzięła wiedzę o zajęciu sztaplarek w dniu 1 kwietnia 2009 r., co oznacza, że ostatnim dniem terminu do wytoczenia powództwa z art. 841 § 1 k.p.c. był 2 maja 2009 r. Sprzedaż licytacyjna w dniu 24 kwietnia 2009 r. pozbawiła zatem powódkę możliwości skorzystania z przysługującego jej środka prawnego.

Uwzględniając powyższe, a nadto ogólny obowiązek zasad starannego działania władzy publicznej, odpowiedzialność pozwanego komornika nie może budzić wątpliwości także na podstawie art. 417 § 1 kc. Z tych przyczyn Sąd Apelacyjny nie podzielił zarzutów kwestionujących uwzględnienie roszczenia głównego i dlatego w tym zakresie oddalił apelację pozwanego Skarbu Państwa jako bezzasadną na podstawie art. 385 kpc. Zasadna natomiast okazała się apelacja pozwanego w zakresie dotyczącym daty początkowej płatności odsetek ustawowych od żądania głównego. W sprawie bowiem zasądzona kwota odszkodowania została ustalona w toku postępowania na podstawie opinii biegłego, natomiast żądanie odsetek w pozwie wynikało z arbitralnego twierdzenia powódki, że wartość sztaplarek w chwili ich zbycia przez komornika była niższa o 30% od kwoty wskazanej w umowie (k. 18). Słusznie zatem apelujący podniósł, że w chwili doręczenia mu odpisu pozwu wysokość żądania nie była dostatecznie wykazana, a pozwany przed datą wyrokowania bądź sporządzenia opinii biegłego nie miał żadnej podstawy do zweryfikowania wysokości żądania powódki. Należało wobec tego uwzględnić, że po sporządzeniu opinii przez biegłego i jej nadesłaniu do Sądu Okręgowego 12 IV 2016 roku podejmowane były jeszcze czynności związane z jej doręczeniem (pозwanemu Skarbu Państwa – 16 IV 2016 roku – k. 696), który ustosunkował się do opinii w piśmie z 29 IV 2016 roku (k. 702), a następnie biegły był przesłuchiwany na rozprawie w dniu 19 VII 2016 roku, kiedy to ostatecznie określił wartość spornych wózków na 5.500 Euro za każdy. Praktycznie zatem dopiero po przeprowadzeniu rozprawy z 19 VII 2016 roku, po której w terminie publikacyjnym wydany został wyrok, mógł popaść w opóźnienie. Z tych przyczyn we wskazanym zakresie należało na podstawie art. 386 § 1 kpc zmienić zaskarżony wyrok i zasądzić odsetki od przyznanego powódce odszkodowania od daty wyroku Sądu I instancji, tj. od 29 VII 2016r. jak w pkt. – 1 wyroku Sądu Apelacyjnego.

W pełni zasadna była natomiast apelacja powódki. W świetle bowiem brzmienia art. 358 § 1 kc w zw. z art. 3 ust. 2 pkt. 3 ustawy z dnia 27 VII 2002r. prawo dewizowe (Dz.U. 2017r., poz. 679 t.j.) nie ma przeszkód do wyrażenia kwoty odszkodowania w walucie obcej zarówno w pozwie, jak i w wyroku uwzględniającym powództwo (uchwała SN z 20 IV 2005r., III CZP 1/05).

W niniejszej sprawie powód wyprowadził wysokość szkody z wartości sztaplarek wskazanej w umowie leasingu, która została wyrażona w walucie obcej, tj. w euro. Należało zatem podzielić stanowisko powódki, że wyrządzona jej szkoda, polegająca na utracie sztaplarek winna być zrekompensowana zasądzeniem odszkodowania w takiej walucie w jakiej powódka uiściła za nie należność. Stanowisko zresztą o dopuszczalności zasądzenia odszkodowania w obcej walucie jest aprobowane zarówno w orzecznictwie tutejszego Sądu Apelacyjnego (wyrok z 6 II 2006r. I ACa 817/05, wyrok z 7 III 2006r. I ACa 964/05 i wyrok z 22 II 2012 I ACa 27/12), jak i orzecznictwie Sądu Najwyższego.

Uwzględniając powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że w miejsce kwoty 45.914 zł zasądził na rzecz powódki 11.000 euro.

Orzekając o kosztach Sąd Apelacyjny uwzględnił, że apelacja powódki z wartością przedmiotu zaskarżenia w kwocie 45.914 zł, wprawdzie została uwzględniona w całości ale dotyczyła tylko zastąpienia tej kwoty kwotą 11.000 Euro. Okoliczność ta, a także to, że apelacja pozwanego Skarbu Państwa uwzględniona została co prawda tylko w części

dotyczącej odsetek od żądania głównego, ale ich wartość po skapitalizowaniu odpowiadała połowie zasądzonego na rzecz powódki odszkodowania uzasadniała wzajemne zniesienie kosztów procesu na podstawie art. 100 zd. 1 kpc w zw. z art. 108 § 1 i 391 § 1 kpc.

SSA Roman Stachowiak SSA Bogusława Żuber SSA Jacek Nowicki